

Nagrody i kary w wychowaniu dziecka

Problem kar i nagród w wychowaniu wywołuje wiele kontrowersji i dyskusji. Każdy ma tu swoje doświadczenie i zdanie. Zdarza się że u mamy i taty występują różne zdania na ten temat. Każda rodzina ma swoje doświadczenia w tej sprawie. Nauczyciele i pedagodzy większe znaczenie przypisują nagrodom niż karom. Kary proponują ograniczyć lub zastąpić je porządkiem i konsekwencją w postępowaniu z dzieckiem. Pozornie kara wydaje się być skuteczniejsza od nagrody, bo działa natychmiast /dziecko ukarane przestaje źle się zachowywać, płacze, przeprasza, obiecuje poprawę/. Kara nie utrwała dobrych przyzwyczajeń czy nawyków.

W wychowaniu stosujemy zarówno kary jak i nagrody. Każdą decyzję należy dostosować do cech dziecka, do sytuacji, do celu który chcemy osiągnąć. Bardzo wrażliwemu dziecku wystarczy upomnienie, zmartwienie mamy, ostre zwrócenie uwagi, rozmowa, wytłumaczenie. Karę stosujemy, gdy nie pomaga tłumaczenie. Wybierając kare należy pamiętać by nie wybierać kar niesprawiedliwych, niezrozumiałych dla dziecka. **Najgorszą karą jest bicie i okazywanie przemocy.** Karą naturalną będzie powiedzenie <Jak sobie pościelisz tak się wyśpisz> np. nie założysz rękawiczek to zmarzniesz. Zdarza się że rodzice wymierzają dziecku karę, gdy pani w szkole wpisze uwagę. Należy ukarać dziecko wtedy, gdy uwagi powtarzają się nie zaś po jednej uwadze. Częste stosowanie kar może spowodować że dziecko przyzwyczai się do kary.

W wychowaniu kara idzie w parze z nagrodą. Dziecko, które nie było nigdy karane może nie rozumieć dzieci karanych, może skarżyć i domagać się ukarania kolegów. **W wychowaniu nagroda powinna pojawiać się częściej niż kara.**

Kiedy i jak nagradzać

Nagroda jest bardziej skuteczniejsza od kary, zachęca do właściwego postępowania. Nagroda dodaje dziecku wiary we własne siły, upewnia go że rodzice je kochają. Mówiąc o nagradzaniu mamy na myśli nie tylko prezenty / zabawki, słodycze/, ale także pochwałę, pieśczętę wspólna wycieczkę, spacer.

Za większe osiągnięcia chwalimy dziecko na forum rodziny czy znajomych.

Stosownym będzie powiedzenie dziecku że jeżeli w tym roku nauczy się np. czytać, tabliczki mnożenia to może liczyć na rower, piłkę lub inne rzeczy.

Nadmierna ilość nagród nie mobilizuje dziecka. Często rodzice dają dzieciom np. pieniądze za piątkę . Nie ma takiej potrzeby, gdyż piątka jest już nagrodą /zapłatą za naukę/. W skrajnych przypadkach to co dla jednego dziecka będzie nagroda dla innego może być karą. **Nie należy nagradzać za każdym razem.** Nieraz wystarczy spojrzenie , uśmiech , brak reakcji. **Czas upływający od wykonania przez dziecko pożądanego przez nas postawy, a nagrodą powinien być jak najkrótszy.** Nie należy odciągać nagrody. Nagroda oczekiwana jest mniej atrakcyjna od nieoczekiwanej , a kara której się spodziewa mniej dotkliwa od nieoczekiwanej.

Kiedy i jak karać

Kara jest odczuwana przez dziecko jako przykrość. **Błędem jest stosowanie surowych kar za błahe przewinienia,** które były popełnione z niewiedzy, przez nieuwagę /niechęć/. Nie można karać za to że dziecko nie może się czegoś nauczyć/a bardzo się starało/. Gdy dziecko spodziewa się kary za zgubiony piórnik, rozbitą szklankę będzie się starało ukryć przewinienie. Jeżeli dziecko ma pozytywny stosunek do rodziców, kocha ich i ceni, a zrobi coś złego , to wystarczy, że zobaczy na twarzy mamy czy taty smutek, grymas. **Tak jak i w wielu innych sprawach tak i w stosowaniu kar i nagród rodzice powinni mówić jednym głosem** ,aby było jasne dla dziecka ,że zrobiło coś dobrze lub źle. Nie może być tak, że tata ukarze , a dziecko biegnie do mamy i mama mówi, że nic się nie stało i np. przytula dziecko.

Wychowanie dziecka to trudne zadanie którego nikt nie uczy rodziców. Maja oni pewne doświadczenie z własnych domów. Małe dziecko można nauczyć wielu wspaniałych, dobrych rzeczy. Małe dzieci słuchają i są posłuszne, a więc rodzice mają na nie wpływ. Zdarza się jednak że w dalszych latach dziecko bierze przykłady złego postępowania z różnych źródeł i wtedy rodzice nie maja dużego wpływu na zachowanie dziecka. **Jeśli więc teraz mamy wpływ na dziecko, to postępujmy z nim mądrze i uczmy tego co dobre i piękne.**

Warto jednak sięgnąć po fachowa literaturę, aby poszerzyć swoją wiedzę w tym kierunku.

Proponuje zapoznanie się z następującymi pozycjami

Jundził I.-Nagroda i kara w wychowaniu

Konarzewski K. –Podstawy teorii oddziaływań wychowawczych

Maciaszek I. Nagroda i kara w wychowaniu dziecka

Włodarski Z. –Człowiek jako wychowawca i nauczyciel